

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Matilda Finney

Det vita snusets vara eller icke vara
En analys av diskussionen angående ett förbud
av vitt snus

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet

15 högskolepoäng

Handledare: Sacharias Votinius

Termin: VT 2024

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING.....	2
FÖRKORTNINGAR	3
1. INLEDNING	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte	4
1.3. Frågeställningar.....	4
1.4. Avgränsningar	5
1.5. Teori	5
1.6. Metod och material.....	6
1.6.1. Rättsdogmatisk metod.....	6
1.6.2. Kritisk diskursanalys.....	7
1.7. Forskningsläget.....	8
1.8. Disposition	8
2. UNDERSÖKNING	10
2.1. Vad är vitt snus?	10
2.2. Reglering idag.....	10
2.2.1. Sverige	10
2.2.2. EU	12
2.3. Diskussioner angående det vita snuset.....	13
2.3.1. Framtida reglering.....	13
2.3.2. Hälsoeffekter	16
2.3.3. Tobaksfritt eller ej?	18
3. ANALYS.....	20
3.1. Reglering	20
3.2. Diskussionen och framförda argument	20
3.3. Tobaksfritt eller ej?	24
4. SLUTSATS	26
KÄLLFÖRTECKNING	27

Summary

Nicotine pouches have been subject of debate since the introduction on the Swedish market in year 2016. A discussion regarding the future of the product has recently emerged as indications show that the EU might decide to prohibit nicotine pouches. The purpose of this essay is to analyse the current discussion and the related arguments.

In the year 2022 a law was established to regulate nicotine pouches in Sweden. A Swedish Government Official Report has recently been conducted and the outcome proposes stricter rules and a product ban in schools. So far, a full prohibition of the product has not been suggested as the political interest in such a ban has been non-existent. According to a leaked report the European Commission has a different opinion and is working for the introduction of a ban in the Union. This report has triggered engagement from several actors. Interest organisations are in favour of a ban, while the tobacco industry and the majority of the Swedish population are against it. One argument in favour of the ban is related to the protection of the public health and another would be to protect the income from existing tobacco taxes. The arguments against include that nicotine pouches are relatively harmless compared with tobacco products, a ban would lead to an increased black market, and it should be up to the single individual to decide if he/she wants to use a potentially harmful product. An additional discussion revolves around whether nicotine pouches should be classified as tobacco-free.

There are several conclusions that can be drawn from this essay. Firstly, the heated debate is a sign of how nicotine pouches has become part of the Swedish culture. Secondly, the arguments can often be criticised for being based on relatively weak research. Lastly, the decision to classify nicotine pouches as tobacco-free might change if a ban is presented.

Sammanfattning

Det vita snuset har varit ett hett samtalsämne sedan det introducerades. Nyligen har en diskussion om produktens framtid tagit fart då det indikerats att EU skulle kunna förbjuda nikotinsnuset. Syftet med denna uppsats är att analysera hur diskussionen ser ut i dagsläget samt de argument som framförs.

Det vita snuset introducerades i Sverige år 2016 och år 2022 trädde en lag i kraft för att reglera produkten. Sedan dess har en SOU presenterats som föreslår skärpta regler och ett förbud för bruk i skolan. Däremot har det inte lagts fram något förslag om ett totalförbud mot nikotinsnuset och baserat på olika politikernas ställningstagande verkar det inte finnas ett intresse för ett sådant förbud. Det skiljer sig från kommissionens ställningstagande som enligt en läckt rapport är för införandet av ett förbud i unionen. Följden av den läckta rapporten har varit att flertalet aktörer engagerat sig i debatten. Intresseorganisationer mot tobak och nikotin är för ett förbud medan tobaksföretag och majoriteten av de svenska invånare som uttalat sig är emot. Argument som används för ett förbud är bland annat att skydda folkhälsan men skeptiker hävdar även att det kan vara gynnsamt skattemässigt. På andra sidan framförs argument om att det vita snuset är mindre farligt för hälsan i jämförelse med tobaksprodukter, att ett förbud skulle leda till en större svart marknad och att individer själva ska kunna göra en riskbedömning för vad de vill bruka. I debatten diskuteras även huruvida det vita snuset ska klassificeras som tobaksfritt eller ej.

De slutsatser som kan dras är att den stora diskussion som råder kan visa på att det vita snuset numer omfattas av snusets traditionellt starka ställning i Sverige. Sedan kan argumenten som används i diskussionen ofta kritiseras för att bygga på relativt svag forskning. Däremot kan argumenten mycket väl utvecklas med tiden, beroende på hur aktuellt ett förbud blir. Detsamma gäller retoriken angående om det vita snuset bör klassificeras tobaksfritt eller ej.

Förkortningar

BAT	British American Tobacco
DN	Dagens Nyheter
Kommissionen	Europeiska kommissionen
LTLP	Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
LTNP	Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter
SOU	Statens offentliga utredningar
SVD	Svenska Dagbladet
SVT	Sveriges Television
Tobaksdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU

1. Inledning

1.1. Bakgrund

De senaste åren har jag märkt av det vita snusets växande popularitet och numer ser jag produkten på daglig basis. Medier har fått upp ögonen för det vita snuset och det går att ta del av allt från marknadsföring på sociala medier till artiklar om produktens hälsorisker i diverse tidningar. Nyligen har en diskussion uppstått angående ett eventuellt förbud mot det vita snuset och flertalet aktörer är engagerade i frågan. På ena sidan tycks kommissionen återfinnas och på den andra sidan står tobaksindustrin. Utöver dessa är även politiker och den svenska befolkningen delaktiga i debatten. Ett eventuellt förbud av produkten skulle inte bara påverka tobaksindustrins försäljningsmöjligheter och inkomster utan det skulle även ha en inverkan på brukare av produkten. Detta gör det intressant att analysera hur debatten ser ut och undersöka vilka argument som används.

1.2. Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka diskussionen angående ett förbud mot det vita snuset samt de argument som framförs.

1.3. Frågeställningar

För att uppfylla syftet med uppsatsen kommer följande frågeställning att undersökas.

Är ett förbud mot det vita snuset aktuellt och hur ser argumenten i diskussionen ut?

För att besvara frågeställningen kommer följande delfrågor att undersökas:

Hur regleras vitt snus i dagsläget i Sverige och EU?

Hur ser diskussionen angående en framtida reglering ut?

Hur påverkas hälsan av vitt snus?

Ska vitt snus klassificeras som tobaksfritt eller ej?

1.4. Avgränsningar

I denna uppsats är avgränsningar nödvändiga för att möjliggöra en djupare analys och hålla uppsatsen inom dess formella begränsningar.

Diskussionen om det vita snusets framväxt är något som aktualiserats världen över. Denna uppsats avgränsar undersökningen till vad som uttalats i framför allt Sverige men även inom EU. Anledningen är att diskussionen inom dessa områden är mest relevant för Sveriges reglering.

Med anledning av att det är en bred debatt som engagerar många har det inte varit möjligt att ta upp alla argument och synpunkter som existerar. Fokus har därför legat på att undersöka de argument som återkommer mest frekvent. Dessutom har argument från olika grupper undersökts för att få en mer heltäckande bild av diskussionen. De grupper och aktörer som varit intressanta i sammanhanget är kommissionen, tobaksindustrin, politiker, nikotinforskare och svenska medborgare.

1.5. Teori

I denna uppsats är en diskursteori relevant med anledning av att den är kopplad till den valda metoden kritisk diskursanalys. Det är Laclaus och Muffes förklaring av diskursteorin som använts.

Den bakomliggande tanken inom diskursteorin är att sociala fenomen aldrig kan anses vara slutliga. En betydelse kan inte fullt ut fixeras, utan det pågår ständigt en kamp mellan olika definitioner i samhället.¹ En diskurs är inte konstant utan kan få olika struktur baserat på vilka artikulationer som används. Artikulationerna är varje social handling, muntlig eller skriftlig, som uttalar sig om gällande diskurs. Således är diskursen tillfällig och bestämmer betydelsen i det aktuella fallet utan att det behöver innebära att diskursen för alltid kommer att se ut på ett sådant sätt. Diskursteorin är därmed intresserad

¹ Winther Jørgensen och Philips (2000) s. 31.

av att förstå hur strukturen av diskurser bildas och förändras.² Följaktligen är teorin användbar i denna uppsats utifrån att uppsatsen analyserar hur diskussionen ser ut i dagsläget, vilket dock inte omöjliggör att diskussionen ser ut på ett annat sätt i framtiden.

1.6. Metod och material

I denna uppsats har både en rättsdogmatisk metod och en kritisk diskursanalys använts.

1.6.1. Rättsdogmatisk metod

För att kunna analysera diskussionen angående det vita snuset är det nödvändigt att vara medveten om hur produkten är reglerad i lag. Detta är centralt eftersom det är svårt att diskutera en eventuell lagändring utan att förstå hur dagens reglering ser ut. I denna uppsats är det framför allt relevant att undersöka motiven bakom varför regleringen ser ut som den gör samt syftet med lagen. Det innebär att en fullständig förklaring av vad relevanta lagar föreskriver inte är lika väsentligt. Utefter vad som kommenterats ovan är denna metod aktuell vid delfrågeställningen angående hur regleringen av vitt snus ser ut.

Syftet med den rättsdogmatiska metoden är att konkretisera en rättsregel. För att göra detta används de rättskällehierarkiska källorna, det vill säga lagstiftning, förarbeten och praxis. Därmed används denna metod vid analys av vad som är gällande rätt. I den del av uppsatsen som den rättsdogmatiska metoden är aktuell ligger fokus på en *de lege lata*-argumentation eftersom rättsläget beskrivits utefter hur det ser ut.³

Under denna del av uppsatsen har, som ovan nämnt, källor inom rättskällehierarkin utgjort relevant material. Lagtext har endast kortfattat kommenterats för att belysa att det finns en tillämplig lag och för att förklara lagens syfte. Utifrån syftet att få en djupare förståelse angående motiven bakom regleringen har förarbeten varit aktuella. Dessa har även varit användbara vid

² Winther Jørgensen och Philips (2000) s. 36–37.

³ Kleineman (2018) s. 21 och 36.

undersökning av hur gällande rätt såg ut innan dagens lagstiftning. Det är framför allt propositioner som varit aktuella med anledning av att dessa utgör sista steget inför införandet av en ny lag. I de fall processen inte kommit så långt hänvisas det till den senaste utredningen. Det har även varit givande att studera remissvar närmare för att förstå hur olika parter har ställt sig till förslagen. Gällande EU:s reglering på området har det aktuella direktivet undersökts. Utöver dessa källor har viss litteratur använts för att belysa det som framgår i olika regleringar. En rapport angående tobaksdirektivet har utgjort underlag för att förstå hur direktivet ska tolkas och en forskningsrapport har använts för att undersöka hur lagarna bland olika EU-länder ser ut.

1.6.2. Kritisk diskursanalys

Utifrån uppsatsens frågeställning är det centrala momentet att belysa den diskussion som i dag förs angående ett eventuellt förbud av det vita snuset. Även diskussionen angående hälsoeffekterna av vitt snus och benämningen av vitt snus som tobaksfritt är aktuella eftersom dessa har ett nära samband med den förstnämnda diskussionen. Således är det relevant att belysa hur argumentationen förs och lyfta fram de ståndpunkter som framkommer. Detta leder till att en diskursanalys är den dominerande metoden i denna uppsats och används vid undersökningen av de tre sistnämnda delfrågorna.

Den diskursiva metoden tillåter att en mer mångsidig bild av omvärlden kan konkretiseras. Den intressanta frågan inom denna metod är hur, vilket skiljer sig mot rättsdogmatiken som snarare undersöker vad.⁴ Det finns olika uppfattningar om den kritiska diskursanalysen. En av de mer utvecklade teorierna står Fairclough för.⁵ Enligt denna innebär metoden inte upprepande av redan existerande diskurser utan en bredare analys av dessa. Analyserna ska även göras systematiskt utifrån det språk som används i bland annat medierna. Där emot är det inte endast språket som ska analyseras utan även undersökningar av hur samhället ser ut är nödvändiga. Således behövs en kombination av tex-

⁴ Andersson (2018) s. 350–353.

⁵ Winter Jørgensen och Philips (2000) s. 66.

analys och samhällsförståelse för att den kritiska diskursanalysen ska fulländas.⁶ I denna uppsats är det de framförda argumenten som utgör det relevanta underlaget och dessa granskas kritiskt genom att de analyseras i senare delen av uppsatsen.

Utifrån den valda metoden har tidningsartiklar, hemsidor och forskningsrapporter använts som material. Med bakgrund i målbilden att lyfta fram olika synvinklar har flertalet debattartiklar och uttalanden på försäljningshemsidor varit aktuella för att få en bild av olika aktörers ställningstagande. Det är i samma anda som vissa forskningsrapporter tagits med även om de utförts på uppdrag av en part med tydlig position i frågan. Således är det ett aktivt val att använda källor som har en påtaglig tendens. Generellt förstås att sådana källor inte är lika tillförlitliga som opartiska källor men, som förklarat ovan, är det inte ett problem i denna uppsats eftersom syftet är att belysa olika åsikter. Däremot har det även använts mer neutrala artiklar för att få klarhet i hur verkligheten faktiskt ser ut. På så sätt kan den neutrala bilden jämföras med argumenten som framförs för att nå en djupare analys. Några källor som används innehåller en samling av forskningen som finns på ämnet. I denna uppsats är det mer relevant än vad enskilda rapporter förklarar eftersom fokus ligger på diskussionen överlag och inte en djupdykning i vissa exakta faktum.

1.7. Forskningsläget

Det vita snuset är relativt nytt på marknaden och diskussionen om hur det ska regleras är inte något som existerat under speciellt lång tid. Det innebär att det saknas forskning inom det juridiska området. Övrig forskning som varit relevant är den angående det vita snusets hälsoeffekter. Däremot är även denna forskning begränsad till följd av att det gäller en förhållandevis ny produkt.

1.8. Disposition

⁶ Winter Jørgensen och Philips (2000) s. 70–72.

Uppsatsen inleds med en grundläggande och nödvändig beskrivning av vad vitt snus är och hur det skiljer sig från brunt snus. Sedan diskuteras hur regleringen av det vita snuset ser ut i dag och hur det sett ut tidigare. Det belyses även hur EU har tagit sig an problemet samt hur olika medlemsländer valt att agera. Efter detta följer diskussionsdelen som först tar upp debatten angående framtida regleringar av produkten och ett eventuellt förbud, sedan hälsoriskerna och slutligen huruvida vitt snus kan klassificeras som tobaksfritt eller ej. På denna del följer sedan en analys av det som presenterats och slutligen en sammanfattning av det som uppsatsen kommit fram till.

2. Undersökning

2.1. Vad är vitt snus?

På den svenska marknaden existerar i dagsläget två olika sorters snus. Det är brunt snus, även kallat traditionellt tobakssnus, och vitt snus, även kallat nikotinssnus.⁷ Brunt snus innehåller tobak och nikotin medan det vita endast innehåller nikotin.⁸

Det vita snuset förekommer under flera benämningar, som exempelvis tobaksfritt vitt snus, all white snus och vitsnus.⁹ Produkten introducerades år 2016 och har sedan dess ökat i popularitet. Mellan år 2021 och år 2022 ökade försäljningen från 77 miljoner dosor till 140 miljoner dosor.¹⁰ Bland ungdomar på gymnasiet har antalet frekventa brukare av det vita snuset ökat från 18% år 2021 till 24% år 2023.¹¹

Nikotinet i det vita snuset kan framställas på två olika sätt. För det första kan det utvinnas ur tobaksplantan och för det andra kan det tillverkas syntetiskt.¹² Nikotinhalten varierar från 3 mg/g till 50 mg/g, vilket kan jämföras med nikotinkoncentrationen i brunt snus som är cirka 8 mg/g och som högst 45 mg/g. Då nikotinsnuset inte innehåller tobak möjliggörs smaksättning på produkten, vilket betyder att det vita snuset exempelvis kan smaka mint, godis eller frukt.¹³

2.2. Reglering idag

2.2.1. Sverige

⁷ Drugsmart, 'Tobak och nikotin'.

⁸ Folkhälsomyndigheten, 'Snus och hälsorisker'.

⁹ Swedish Match, 'nikotinpåsar'.

¹⁰ Ramstedt (2023) s. 6 och 14.

¹¹ Zetterqvist (2023) s. 20.

¹² Duren m.fl. (2023) s. 32.

¹³ Prop. 2021/22:200 s. 122.

År 2022 trädde lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter (LTNP) i kraft.¹⁴ Tidigare saknades speciella lagregler för det vita snuset, vilket innebar att endast generella konsumentregelverk, exempelvis produktsäkerhetslagen och marknadsföringslagen, tillämpades på produkten. Dessa regelverk kan konstateras vara tillämpliga vid försäljning av produkter till konsumenter i stort, som exempelvis vid försäljning av leksaker. Avsaknaden av en mer specifik lag innebar att marknadsföringen och utvecklingen av produkten kunnat ske relativt oreglerat.¹⁵ Detta kan jämföras med traditionellt tobakssnus som reglerats särskilt genom lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP).¹⁶ Innan denna lag trädde i kraft reglerades tobaksprodukter i tidigare gällande tobakslag (1993:581).¹⁷

Syftet med LTNP är att begränsa olägenheter och hälsorisker kopplade till bruk av tobaksfria nikotinprodukter. Lagen innehåller särskilda regler angående försäljning, marknadsföring, produktkrav och produktanmälan av nikotinprodukter.¹⁸ I propositionen till lagen konstaterades att det vita snuset, en beroendeframkallande produkt, endast reglerats av generella konsumtionsbestämmelser, vilket ansågs vara problematiskt ur ett folkhälsoperspektiv. En annan problematik som belystes var att produkten lockar unga brukare. Denna grupp ansågs vara särskilt skyddsvärd eftersom det finns tecken på att nikotin kan skada hjärnans utveckling samt att unga är synnerligen känsliga för beroendeframkallande medel. Det kommenterades även att möjligheten till smaksättning antas innebära att nikotinsnuset attraherar nya grupper i samhället att bruka snus. På grund av riskerna kopplade till vitt snus ansågs en lag behövas för att skydda folkhälsan samt förhoppningsvis motverka nikotinberoenden hos nya grupper i samhället. Reglering av det vita snuset var även något de flesta remissinstanser såg positivt på, däribland snustillverkare själva.¹⁹ I Swedish Match AB:s remissvar konstaterades att en reglering av nikotinpro-

¹⁴ SFS 2022:1257.

¹⁵ Prop. 2021/22:200 s. 124–132.

¹⁶ SFS 2018:2088.

¹⁷ Prop. 2017/18:156 s. 49.

¹⁸ 1–2 §§ SFS 2022:1257.

¹⁹ Prop. 2021/22:200 s. 122 och 131–133.

dukter var önskat och att de förslag som lades fram liknade branschens överenskommelse om hantering av produkterna i mångt och mycket. Däremot ansågs det att vissa delar kunde vara mer precisa för att nå ett mer effektivt och ändamålsenligt regelverk.²⁰

2.2.2. EU

Inom EU regleras traditionellt tobakssnus genom ett förbud i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU (tobaksdirektivet). Förbudet tillkom i ett direktiv från 1989 och har sedan dess funnits kvar. Det anses vara befogat för att förhindra att hälsoskadliga produkter förs in på marknaden. Sverige är dock undantagna från detta förbud genom en undantagsbestämmelse i Sveriges anslutningsfördrag.²¹ I tobaksdirektivet finns även en definition av tobak som stadgar att tobak anses vara blad eller andra delar av tobaksväxten oavsett om dessa är bearbetade eller ej. Även rekonstruerad och expanderad tobak faller under begreppet.²²

Kommissionen har lämnat en rapport angående tobaksdirektivet. I denna kritiserades direktivet för att inte vara tillräckligt flexibelt för utvecklingen på tobaks- och nikotinmarknaden. Det konstaterades även att det finns likheter mellan det vita och det bruna snuset men att det förstnämnda trots detta inte regleras under tobaksdirektivet med anledning av att det inte anses innehålla tobak.²³ Avsaknaden av bestämmelser för nikotinssnuset har lett till frågor om huruvida sådana regleringar kommer att aktualiseras.²⁴ Kommissionen har förklarat att det pågår en utredning angående tobaksdirektivet. Utredningen studerar hur en tobaksfri generation kan nås i syfte att skydda befolkningen, speciellt unga, mot tobaks- och liknande produkter. En reglering av det vita snuset beror således på vad som framkommer i undersökningen.²⁵

²⁰ Swedish Match AB, remissyttrande över utredningen Hårdare regler för nya nikotinprodukter.

²¹ Skäl 32 Direktiv 2014/40/EU.

²² Art 2 p. 1 Direktiv 2014/40/EU.

²³ KOM(2021) 249 slutlig, s. 12-13.

²⁴ Gonzalez Casares, 'Lack of EU regulation of nicotine pouches and a nicotine-addicted generation'.

²⁵ European Parliament, 'Answer given by Ms Kyriakides on behalf of the European Commission'.

Bland EU medlemsstaterna regleras det vita snuset på olika sätt. Flera medlemsstater har hänvisat till att de avvaktar med reglering i väntan på direktiv från EU. Vissa länder reglerar endast vitt snus med nikotin som utvunnits ur tobaksplantan medan andra reglerar vitt snus innehållande nikotin oavsett om det extraherats från tobaksplantan eller om det tillverkats syntetiskt. Regleringarna skiljer sig även åt i hur inskränkande bestämmelserna är.²⁶ I Belgien, Nederländerna och vissa delar av Tyskland har beslutet tagits att helt förbjuda det vita snuset.²⁷

2.3. Diskussioner angående det vita snuset

2.3.1. Framtida reglering

I mars år 2024 publicerades en SOU vari det rekommenderas ändringar i LTNP. Det föreslås bland annat en gräns för nikotinhalten på max 12 mg/g samt att en styckesförpackning måste innehålla åtminstone 20 portioner. Utöver detta föreslås även ett totalförbud mot produkten i skolor på grund- och gymnasienivå.²⁸ Förslagen motiveras bland annat av att barn och unga ska skyddas mot hälsoriskerna med tobak och nikotin samt att minska användandet av tobak och nikotin bland unga.²⁹ Även begränsningen av nikotinhalten anses vara behövlig utifrån skyddet för folkhälsan.³⁰

I januari år 2024 publicerades en artikel i tidningen Politico där det påstås att EU överväger ett förbud av det vita snuset. Detta utifrån information i ett läckt dokument från Open Evidence som forskat på EU:s tobaksreglering på uppdrag av kommissionen. I artikeln kommenterar Eric Sensi-Minautier, representant för BAT, att företaget välkomnar en harmonisering på EU nivå för att undvika skilda regleringar i olika medlemsstater. Däremot är Sensi-Minautier emot ett förbud och hänvisar till att förbud kan leda till att konsumenter vänder sig till en oreglerad illegal marknad i stället. Angående motivet bakom ett förbud förklarar aktieanalytikern Philip Gorham att det är lättare att förbjuda

²⁶ Duren m.fl. (2023) s. 34–36.

²⁷ Nilsson, 'Vitt snus kan förbjudas i EU'.

²⁸ SOU 2024:23 s. 66–67 och 83.

²⁹ SOU 2024:23 s. 146.

³⁰ SOU 2024:23 s. 159.

en produkt i dess tidiga utvecklingsstadium som exempelvis Belgien och Nederländerna har gjort. Gorham diskuterar även möjligheten att ett förbud är gynnsamt för medlemsstaters ekonomi då det skulle innebära att länderna kan behålla inkomsterna av tobaksskatten.³¹

Nyheten om ett eventuellt förbud mot det vita snuset har uppmärksammats av flera svenska tidningar som exempelvis DN, SVT och Aftonbladet.³² I DN intervjuas Jörgen Hettne, professor i handelsrätt, som påpekar att en reglering av vitt snus är troligt. Hettne poängterar även att det är svårt att få nationella undantag i EU då det ses som ett misslyckande från unionens synvinkel. Gällande tobaksundantaget skulle det inte påverkas av en reglering av vitt snus men det skulle troligen inte heller utvidgas att täcka det vita snuset automatiskt.³³

Diskussionen om det vita snusets framtid är något som behandlats av flera politiker. I en skrivelse till regeringen har en socialdemokratisk partimedlem frågat om regeringen tänker göra något för att skydda det vita snuset från att förbjudas på EU:s inre marknad. I skrivelsen hänvisas till Sveriges snusundantag i EU och att Sverige sedan medlemskapet konstant agerat ”för att skydda det svenska snuset”.³⁴ En partimedlem från Moderaterna påpekar att han är bekymrad över ett eventuellt förbud men konstaterar samtidigt att partiet ska försöka påverka kommissionen tidigt i processen. Likt Hettnes uttalande antar politikern att ett nationellt undantag kan vara svårt att få igenom och därmed anses en måttfull reglering vara ett bättre alternativ.³⁵ Även sverigedemokratiska partimedlem poängterar att Sverige måste agera för att skydda det vita snuset från ett förbud. I detta fall hänvisas det till att nikotinsnuset är mindre skadligt än cigaretter och att befolkningen därmed bör få tillgång till det alternativet.³⁶ Slutligen ska det nämnas att regeringen i nuläget

³¹ Furlong, 'Europe's war against tobacco has a new target: Nicotine'.

³² Bl.a. Nilsson, 'Vitt snus kan förbjudas i EU', Melchior & Gripenberg, 'EU överväger totalförbud mot vitt snus' och Aftonbladet, 'Vitt snus i EU:s skottlinje'.

³³ Melchior & Gripenberg, 'EU överväger totalförbud mot vitt snus'.

³⁴ Håkansson, 'Omfattningen av snusundantaget i EU'.

³⁵ Melchior & Gripenberg, 'EU överväger totalförbud mot vitt snus'.

³⁶ Weimers & Nissinen, 'Löjligt, S – när har ni försvarat vita snuset?'.

inte har tagit någon officiell position, utan inväntar konkreta besked från EU.³⁷

Debatten om det vita snuset sträcker sig även utanför den politiska kretsen. I en debattartikel i SVD kritiserar EU för deras negativa inställning till snus. I artikeln diskuteras det att vuxna borde få ta egna beslut i en demokrati även i de fall en produkt innefattar en viss hälsorisk. Därmed kritiserar idén att hälsoriskbedömningen ska vara ett kriterium för reglering av en produkt. Det poängteras även att Sverige har lägst antal rökare i Europa och att EU därför bör tillåta snus i alla former för att minska hälsoriskerna med rökning.³⁸ Denna vinkel tas även upp i en debattartikel i Sydöstran. I artikeln framförs även argumentet att Sverige har lägst dödlighet i Europa gällande sjukdomar kopplade till rökning, som exempelvis cancer och hjärt-, och kärlsjukdomar. Likt tidigare nämnda artikel, hänvisas det till att beslut om brukande av nikotin ska få vara upp till den vuxne själv. Detta eftersom brukandet inte bidrar till högre dödlighet eller andra allvarliga konsekvenser för samhället.³⁹

Intresseorganisationen, A non smoking organisation, anser att fokus i frågan bör ligga på fördelarna av starkare tobaks- och nikotinreglering. Det hänvisas till att nikotinsnuset inte är ofarligt även om det marknadsförs som mindre riskfyllt än tobaksbruk. I artikeln kritiserar även synen på att snuset är anledningen till Sveriges låga andel rökare. Detta betonas i stället vara resultatet av den svenska tobaksregleringen. Organisationen står därmed bakom ett förbud mot vitt snus.⁴⁰ Vissa aktörer argumenterar inte fullt ut för ett förbud utan snarare en hårdare reglering. Louise Adermark, nikotinforskare, är medveten om den bristande forskning som finns angående det vita snuset men slår ändå fast att det finns risker med produkten, både för skador och beroenden. Adermark betonar att vitt snus kan upplevas som fräschare än tobakssnus men att

³⁷ Melchior & Gripenberg, 'EU överväger totalförbud mot vitt snus'.

³⁸ Svensson, 'EU ska strunta i snuset'.

³⁹ Wiberg, 'Debatt: Rädda nikotinpåsar från EU:s förbudsiver'.

⁴⁰ A non smoking organisation, 'TV4 Nyheternas Efter Fem: EU överväger att förbjuda vitt snus'.

det inte innebär att det är en produkt utan risker. Därmed önskas en hårdare reglering av produkten.⁴¹

2.3.2. Hälsoeffekter

I dagsläget finns det endast en begränsad kunskap om tobaksfria nikotinprodukters effekter på hälsan, både på individ- och samhällsnivå.⁴² Exempel på studier som helt saknas gäller kunskapen om ett eventuellt samband mellan vitt snus och psykisk ohälsa. Det gäller även huruvida vitt snus kan underlätta att sluta röka eller om produkten i stället i förlängningen leder till brukande av tobaksprodukter. Slutligen gäller det även ett möjligt samband mellan vitt snus och ett större intag av alkohol.⁴³

Angående nikotinets hälsoeffekter är det klarlagt att nikotin är ett starkt beroendeframkallande ämne. Huruvida ett beroende utvecklas beror till exempel på nikotinhalten och hur nikotinet förvaltats.⁴⁴

Andra effekter av nikotin som observerats är att det på kort sikt kan påverka blodkärlets funktioner samt ge hög puls och högt blodtryck. Sådana effekter kan i längden leda till en förhöjd risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Nikotinet kan också innebära risker vid brukande under samt efter en graviditet för den gravida kvinnan, fostret eller den nyfödde.⁴⁵ Det finns även risk för nikotinförgiftning som kan innebära allt från mindre allvarliga skador till dödlighet. I samband med den höga dosen nikotin i det vita snuset är denna risk större än vid exempelvis rökning.⁴⁶

Effekter av ett brukande av nikotinsnus är till exempel upprörd mage, illamående samt smärtor i hals och mun. Vid långvarigt bruk kan det även synas förändringar i munslemhinnan. Nikotinet är en faktor till förändringarna, vilket betyder att risken för skador på munslemhinnan är större vid bruk av vitt

⁴¹ Strömbäck, 'Forskaren ser hälsorisker med smaksatt vitt snus – vill se hårdare reglering'.

⁴² Folkhälsomyndigheten (2023) s. 9.

⁴³ Adermark & Andersson (2023) s. 20–21 & 31.

⁴⁴ Folkhälsomyndigheten (2023) s. 20.

⁴⁵ Folkhälsomyndigheten (2023) s. 20.

⁴⁶ Adermark & Andersson (2023) s. 18 och 28.

snus än vid bruk av brunt snus. Det beror på att nikotinhalten i det vita snuset oftast är högre. Slutligen finns det analyser som tyder på att smaksättningarna som används i det vita snuset kan skada celler i munnen.⁴⁷

Även om det vita snuset inte innehåller tobak har det i vissa fall kunnat konstaterats att skadliga ämnen från tobaksbladen identifierats i de tobaksfria produkterna. Jämfört med cigaretter innehåller dock det tobaksfria snuset färre gifter. Därmed kan dessa produkter vara ett bättre alternativ även om det fortfarande finns risker kopplat till nikotinet.⁴⁸

Något att ta hänsyn till gällande forskningsläget är att en del forskningsrapporter som publicerats är utförda på tobaksindustrins begäran. Därmed finns det en risk för att de mer negativa effekterna inte presenteras.⁴⁹ Ett exempel på en sådan rapport är en redogörelse från snuskommissionen. Snuskommissionen är en självständig kommission men finansieras av svenska snustillverkare.⁵⁰ I denna rapport förklaras det att riskerna med nikotinsnus är betydligt lägre än riskerna med rökning och att rökare därmed bör byta till vitt snus.⁵¹

På en snusförsäljarnas hemsida förklaras att det vita snuset innehåller nikotin som är en beroendeframkallande substans. Dessutom konstateras att en hög dos kan leda till yrsel, illamående och hjärklappning. Utöver detta kan nikotinanvändande leda till en ökad risk för hjärtproblem. Andra risker som framställs är en eventuell påverkan på tandköttet. Det förekommer även en rekommendation om att inte snusa under graviditeten då det kan ha en negativ inverkan. Samtidigt framhävs att det vita snuset inte missfärgar tänderna som det bruna snuset gör samt att det inte innehåller de tungmetaller som finns i tobakssnus. Det konstateras även att vitt snus kan vara ett hjälpmedel för att sluta röka men att detta endast upplevs som en hjälp för vissa.⁵²

Hos en annan återförsäljare förklaras att nikotinsnus kan anses vara en utveckling av det klassiska svenska snuset. Det konstateras att det vita snuset

⁴⁷ Adermark & Andersson (2023) s. 28.

⁴⁸ Adermark & Andersson (2023) s. 28–29.

⁴⁹ Adermark & Andersson (2023) s. 28.

⁵⁰ Snuskommissionen (2022) s. 2.

⁵¹ Snuskommissionen (2022) s. 21.

⁵² Snuset.se, 'Vad är vitt snus? Allt du behöver veta 2023'.

inte missfärgar tänderna på samma sätt som det bruna snuset. Likt vad som förklarats i ovan nämnda stycken nämns det att en bred forskning på det vita snusets hälsoeffekter saknas. De risker som ändå tas upp på hemsidan är nikotinet beroendeframkallande egenskaper, dess påverkan på hjärta och blodkäril samt risken för negativa effekter vid bruk under graviditet. Däremot framhävs det att snusning är markant mindre riskfyllt än rökning samt att nikotin inte är cancerframkallande.⁵³

2.3.3. Tobaksfritt eller ej?

Det vita snuset marknadsförs som tobaksfritt snus.⁵⁴ Det är samma benämning som används i propositionen till LTNP.⁵⁵ Angående benämningen tobaksfritt hänvisar regeringen till tobaksdirektivets definition av tobak. Slutsatsen är att nikotinprodukter klassas som tobaksfria, trots ett ursprung i tobaksplantan, för att nå en enhetlig tolkning av tobaksbegreppet inom EU.⁵⁶ Det resonemanget är i enlighet med kommissionens slutsats att det vita snuset inte omfattas av tobaksdirektivet.⁵⁷ Enligt en slutsats som dras i en rapport från WHO är snustillverkare positiva till att det vita snuset klassificeras som tobaksfritt. Anledningen är att de på så sätt kan undvika att produkten faller under olika länders tobaksregleringar.⁵⁸

Idag framställs nikotinet i vitt snus i de flesta fall genom utvinning från tobaksplantan och inte på kemisk väg.⁵⁹ När nikotinet utvunnits ur tobaksplantan finns det risk för att andra ämnen från plantan inkluderas. Därmed skulle det kunna ifrågasättas om det är en tobaksfri produkt.⁶⁰ Detta argument är även något som vissa remissinstanser lyfte upp vid förslaget till LTNP. Remissinstanserna, Lärare mot tobak och Länsstyrelsen i Örebro, ansåg att det

⁵³ SWENICO, 'Vad är tobaksfritt snus? Allt du bör veta'.

⁵⁴ Swedish match 'nikotinpåsar'.

⁵⁵ Prop. 2021/22:200.

⁵⁶ Prop. 2021/22:200 s. 132–133.

⁵⁷ KOM(2021) 249 slutlig, s. 12.

⁵⁸ WHO (2023) s. 78.

⁵⁹ Adermark & Andersson (2023) s. 8.

⁶⁰ WHO (2023) s. 62.

kunde vara missvisande att kalla nikotinsnuset för tobaksfritt eftersom det bearbetats från tobaksplantan.⁶¹

⁶¹ Lärare mot tobak och Länsstyrelsen Örebro län, remissyttrande över utredningen Hårdare regler för nya nikotinprodukter.

3. Analys

3.1. Reglering

Det vita snuset är en relativt ny produkt, vilket förstås av att den forskning som finns i dag inte är heltäckande. Det är även en produkt som inte hunnit regleras i EU och olika medlemsländer har därför olika reglering av produkten. Däremot finns det en tydlig tendens att regleringen av det vita snuset går åt ett stramare håll. I Sverige omfattades produkten först av generella konsumentregler men från år 2022 regleras det särskilt genom en speciallag, LTNP. Nyligen presenterades även en SOU innehållande förslag om striktare regler samt ett förbud av produkten i skolmiljö. I EU pågår just nu en utvärdering av tobaksdirektivet och en eventuell reglering av det vita snuset kommer att presenteras när utredningen är klar. Bland medlemsstaterna finns det vissa länder som väntar med reglering tills det kommer direktiv från EU. Flera stater har däremot redan infört regleringar och vissa länder har gått så långt att de helt förbjudit produkten.

Att det vita snuset ska regleras är det ingen större diskussion om. Det förstås bland annat av att tobaksföretagen själva instämmer i den bedömningen. Vidare är det klarlagt att nikotin är ett beroendeframkallande ämne med en viss negativ påverkan på hälsan. Det är med hänvisning till detta som lagar och skärpta regler har presenterats. En generell reglering följer därmed hur andra beroendeframkallande produkter hanterats. Exempelvis omfattas traditionellt snus av en särskild författning, LTLP. Det är därmed först när samtalet övergår till att behandla ett eventuellt förbud som meningsskiljaktigheter uppkommer.

3.2. Diskussionen och framförda argument

Utifrån den debatt som förs är det tydligt att det finns två ståndpunkter i frågan, de som är emot ett förbud och de som är för. En av de största aktörerna som är emot ett förbud är tobaksindustrin. Det är föga förvånande att de står

på den sidan i och med att ett förbud skulle hindra deras försäljning och därmed inkomsterna från det vita snuset. De argument som framförs från deras sida är att ett förbud skulle kunna leda till en mer omfattande svart marknad samt att det vita snuset är mindre farligt än de tobaksprodukter som i dag finns på marknaden, till exempel cigaretter. Således argumenteras det för att både ekonomin och folkhälsan skulle skadas av införandet av ett förbud mot nikotinsnus.

Det har indikerats att kommissionen står på andra sidan i debatten och vill verka för ett förbud inom unionen. Av de tolkningar som gjorts angående varför EU skulle vilja förbjuda snuset förklaras att det skulle gynna folkhälsan. Det följer även kommissionens officiella uttalanden om att de arbetar för att skydda populationen, speciellt unga, mot tobaks- och nikotinprodukter. Utöver denna aspekt har det även kommenterats att ett förbud skulle kunna gynna ekonomin genom att inkomsterna av tobaksskatten skulle behållas för EU-medlemsstaterna. Detta uttalande kan tolkas innebära att ett förbud skulle betyda att fler fortsätter använda tobaksprodukter och att inkomsterna från dess skatt därmed fortsatt skulle komma in. Nikotinprodukterna som inte omfattas av tobaksskatten skulle därmed inte konkurrera ut den inkomst som tobaksskatten i dag innebär för flertalet medlemsländer. Ett eventuellt förbud på unionsnivå skulle antagligen även påverka Sverige. Sverige har ett undantag från förbudet mot försäljning av traditionellt snus och detta skulle inte påverkas av ett förbud mot vitt snus. Däremot skulle undantaget antagligen inte utvidgas till att omfatta det vita snuset automatiskt. Utifrån retoriken att nikotinsnus inte omfattas av tobaksdirektivet lär det vara svårt att inkludera det vita snuset i ett undantag som gäller inom sagda direktiv. Därmed skulle ett förbud inom EU mycket väl kunna omfatta Sverige.

Av det som konstaterats ovan förstås att båda parterna använder argument inom samma ämnen, ekonomi och hälsa. Båda sidorna argumenterar för att deras ställningstagande skulle gynna ekonomin och hälsan. Detta kan förklaras vara möjligt med anledning av den bristande forskning som finns. Parterna är inte nödvändigtvis oense om de resultat som presenteras men de

väljer att ta fasta på de delar som gynnar deras ställningstagande. Således kan argumenten kritiseras för att hänvisa till svag forskning, vilket kan innebära att argumenten är relativt svaga. Detta kan exemplifieras med den argumentation som finns angående hälsoriskerna med vitt snus. Den forskning som finns är inte fullständig och det finns många aspekter som måste undersökas mer. Eftersom det ännu inte är klarlagt exakt hur skadligt det vita snuset är kan de som är för ett förbud påpeka att ett förbud är rimligt i och med att det finns en hälsorisk medan de som är mot kan hänvisa till att forskningen inte är fulländad och att det därför är förhastat att införa ett förbud. Båda argumenten är rimliga och har stöd i forskningen men vilket som ska väga tyngst är svårt att säga eftersom forskningen inte kommit så långt.

En annan aspekt som kan belysas är att ett eventuellt förbud som presenteras från EU skulle kunna ses som motsägelsefullt. Det är tillåtet att röka i unionen och det har konstaterats att flera av de skadliga ämnen som finns i cigaretter inte finns i det vita snuset. Således skulle ett förbud mot vitt snus kunna anklagas för att vara orimligt om rökning fortsatt tillåts. Dessutom har kommissionen uttalat att de vill verka för en tobaksfri generation och eftersom nikotinsnus inte innehåller tobak skulle det kunna vara ett alternativ till tobaksprodukter. Däremot kan det vara lättare att förbjuda en produkt som är relativt ny och som därmed inte hunnit etablera sig på marknaden på samma sätt som de klassiska tobaksprodukterna. Dessutom har flera medlemsländer redan förbjudit produkten, vilket innebär att det är lättare att följa efter dem än att förbjuda en produkt som är tillåten av alla medlemsländer. Av detta kan det konstateras att det till viss del är rimligt att ett förslag om ett förbud skulle komma nu men samtidigt kan detta lätt kritiseras för att vara dubbelmoraliskt.

I Sverige har diskussionen om det vita snuset även förts på en politisk nivå. Partierna har inte officiellt yttrat sig i frågan, men flertalet politiker har gjort det. Gemensamt för samtliga är att de är mot ett förbud även om argumenten bakom ställningstagandet skiljer sig åt. Därmed verkar det inte som att politisk ställning har någon betydelse för inställningen till det vita snuset.

Utanför den politiska kretsen är majoriteten av de som uttalat sig emot ett förbud. Argument som framförs är att det vita snuset är ett bättre alternativ till rökning utifrån en hälsoaspekt. Det diskuteras även att Sverige har lägst andel tobaksrelaterade sjukdomar i EU och att anledningen till det är att Sverige har snus som ett alternativ till rökning. Ett sista argument som används är att det bör vara upp till individen själv, i en demokrati, att avgöra om de vill bruka vitt snus trots att det innefattar en viss risk. Argument som används för ett förbud är att det vita snuset är hälsofarligt. Utöver detta diskuteras att det är Sveriges stränga tobakspolitik som lett till det låga antalet tobaksrelaterade sjukdomar.

Av det som förklarats ovan går det att dra slutsatsen att argument som grundas i hälsoaspekten är ett av de vanligaste. Som konstaterats ovan kan detta vara en följd av den bristande forskning som finns på ämnet. Ett annat argument som återkommer på båda sidorna är Sveriges låga andel tobaksrelaterade sjukdomar. De som är mot ett förbud hävdar att det är snusets förtjänst och de som är för påstår att det är en följd av Sveriges tobaksreglering. Återigen saknas det forskning om vad som är förklaringen bakom situationen och argumenten kan därför kritiserats för att bygga på bristande studier.

Oavsett hälsoriskerna är en tanke bland dem som är emot ett förbud att det ska vara upp till individen själv att avgöra om de vill ta risken med att bruka produkten. I dagsläget är det tillåtet att röka och snusa i Sverige och det är upp till de vuxna själva att avgöra om de vill bruka produkten. Därmed är det rimligt att lyfta frågan om det är upp till statsmakten i detta fall att besluta om ett potentiellt förbud. Samtidigt finns det en problematik med argumentet eftersom det i princip går att dra hur långt som helst. Om man hårdrar det skulle det i förlängningen kunna vara ett argument för anarki, där alla beslut ska vara upp till individen. Däremot gäller inte denna kritik i de fall argumentet är begränsat till att individen ska få välja själv med anledning av att beslutet inte påverkar staten eller folkhälsan i stort. I dessa fall har argumentet redan begränsats till att endast vara relevant i den utsträckning staten inte påverkas negativt i stora drag.

Den stora debatt som uppkommit kan påvisa snusets traditionellt starka ställning. Sverige har aktivt jobbat för att skydda försäljningen av snus genom att få igenom ett undantag från snusförbudet i EU i samband med anknävningsfördraget. Som ovan nämnt verkar det som att de flesta som uttalat sig i diskussionen är emot ett förbud av nikotinsnuset. Det indikerar att skyddsintresset för svenskt traditionellt snus numer även omfattar det vita snuset. Ett förbud skulle därmed inte endast vara ett förbud mot produkten, utan även ett förbud mot en del av den svenska kulturen.

Sammanfattningsvis kan det förstås att de argument som framförs i diskussionen ofta kan kritiserar för att bygga på en svag forskning. Däremot innebär inte det att det som framförs är falska påståenden. Det betyder i stället att det måste kommas ihåg att forskningen som argumenten lutar sig på inte är färdig och att det påverkar argumentens tyngd i diskussionen. Dessutom har diskussionen påvisat snusets starka ställning i Sverige och att det vita snuset numer ingår i detta.

3.3. Tobaksfritt eller ej?

En annan sak som diskuterats med det vita snuset är huruvida det korrekt marknadsförs som tobaksfritt. På snusförsäljarnas hemsidor framställs det som tobaksfritt och enligt WHO kan detta vara en strategi för att undkomma tobaksregleringar. I Sverige och EU har politiker konstaterat att det vita snuset inte har fallit under de regler som appliceras på tobaksprodukter och anledningen till det är att produkten inte faller under tobaksdefinitionen. Det finns dock de som anser att vitt snus inte alls borde klassas som tobaksfritt med hänvisning till att nikotinet oftast utvinns ur tobaksplantan. För svensk del tror jag personligen att detta argument kommer att bli mer diskuterat om ett förbud skulle presenteras. Genom att klassa produkten som en tobaksprodukt skulle det vita snuset möjligen kunna falla under Sveriges undantag för försäljning av snus i EU. Det skulle i ett sådant fall gynna snustillverkare att ändra sin retorik och ta bort tobaksfritt från marknadsföringen. Eftersom nikotinet utvinns ur plantan som regleras i tobaksdirektivet är det inte helt

osannolikt att det går att argumentera för att det ska falla under tobaksdefinitionen och således omfattas av tobaksdirektivet och därmed inkluderas i Sveriges undantag. Däremot måste det påpekas att det just nu ser ut som att produkten inte kommer att kunna kategoriseras som en tobaksprodukt i och med kommissionens ställningstagande i sin rapport angående tobaksdirektivet.

4.Slutsats

Av det som presenterats i uppsatsen går det att dra slutsatsen att den relativt nya produkten vitt snus har skapat diskussioner i Sverige och övriga EU. Bristen på forskning och rädslan för en ny beroendeframkallande produkt har lett till olika regleringar av produkten runt om i EU. Hur ett eventuellt förbud inom EU skulle påverka Sverige är i dagsläget oklart men utifrån den svenska debatten kan det identifieras en ovilja mot att införa ett förbud. Det är klarlagt att regler kring produkten kommer finnas och det är något som i princip alla aktörer är eniga om. Däremot uppkommer en debatt när frågan om ett förbud kommer på tal.

Slutsatsen av det som presenterats i denna uppsats är att ett förbud av det vita snuset mycket väl kan bli aktuellt utifrån att det finns indikationer på att det önskas av kommissionen samt att det är möjligt att argumentera i den riktningen. Däremot kan argumenten, på båda sidorna i diskussionen, kritiseras utifrån att de ofta bygger på relativt svaga fakta. Detta bör beaktas när man tar del av diskussionen eftersom det påverkar argumentens tyngd och relevans. I svensk kontext är de flesta emot ett förbud, vilket tydliggör snusets starka position i Sverige. Dessutom är det möjligt att definitionen av vitt snus som tobaksfritt kan ändras för att skydda det vita snuset i Sverige. Därmed lär denna diskussion fortsätta och ju mer konkret ett förbud blir desto mer lär argumenten utvecklas och retoriken att utvärderas.

Källförteckning

Källor

Europeiska kommissionen

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN om tillämpningen av direktiv 2014/40/EU om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter, KOM(2021) 249 slutlig.

Offentligt tryck

Prop. 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter.

Prop. 2021/22:200 Hårdare regler för nya nikotinprodukter.

SOU 2024:23 En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas.

Övrigt

A non smoking generation, 'TV4 Nyheternas Efter Fem: EU överväger att förbjuda vitt snus', 2024-01-12, <<https://nonsmoking.se/tv4-efter-fem-eu-overvager-att-forbjuda-vitt-snus/>> (besökt 2024-04-05).

Aftonbladet, 'Vitt snus i EU:s skottlinje', 2024-01-04, <<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wAW39M/vitt-snus-i-eu-s-skottlinje>> (besökt 2024-04-03).

Drugsmart, 'Tobak och nikotin', 2024-03-11, <<https://www.drugsmart.se/kunskap/tobak>> (besökt 2024-04-02).

European Parliament, 'Answer given by Ms Kyriakides on behalf of the European Commission', 2023-10-26, <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2023-002498-ASW_EN.html> (besökt 2024-04-12).

Folkhälsomyndigheten, 'Snus och hälsorisker', 2023-06-30, <<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/andts-anvandning-och-ohalsa/skadeverkningar/tobaks-och-nikotinprodukters-skadeverkningar/snus-och-halsorisker/>> (besökt 2024-05-17).

Furlong, Ashleigh, POLITICO, 'Europe's war against tobacco has a new target: Nicotine', 2024-01-04, <<https://www.politico.eu/article/europe-war-against-big-tobacco-new-target-nicotine-pouch-snus-sweden/>> (besökt 2024-03-28).

Gonzalez Casares, Nicolas, European Parliament, 'Lack of EU regulation of nicotine pouches and a nicotine-addicted generation' 2023-08-31, <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2023-002498_EN.html> (besökt 2024-04-04).

Håkansson, Per-Arne, SVERIGES RIKSDAG, 'Omfattningen av snusundantaget i EU', 2024-02-02, <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/skriftlig-fraga/omfattningen-av-snusundantaget-i-eu_hb11559/> (besökt 2024-04-05).

Länsstyrelsen Örebro län, remissyttrande över utredningen Hårdare regler för nya nikotinprodukter (SOU 2021:22), 2021-08-31, Dnr S2021/02982, tillgänglig på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/04/remiss-sou-202122--hardare-regler-for-nya-nikotinprodukter/>> (besökt 2024-04-22).

Lärare mot Tobak, remissyttrande över utredningen Hårdare regler för nya nikotinprodukter (SOU 2021:22), 2021-08-30, Dnr S2021/02982, tillgänglig på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/04/remiss-sou-202122--hardare-regler-for-nya-nikotinprodukter/>> (besökt 2024-04-22).

Melchior, Sigrid & Gripenberg, Pia, DN, 'EU överväger totalförbud mot vitt snus', 2024-02-08, <<https://www.dn.se/varlden/eu-overvager-totalforbud-mot-vitt-snus/>> (besökt 2024-04-17).

Nilsson, Johan, SVT, 'Vitt snus kan förbjudas i EU', 2024-01-04, <<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/vitt-snus-kan-forbjudas-i-eu>> (besökt 2024-04-03).

Snuset.se, 'Vad är vitt snus? Allt du behöver veta 2023', <<https://www.snuset.se/snuskuriren/tobaksfritt-snus-allt-du-behoover-veta-2023/>> (besökt 2024-04-17).

Strömbäck, Daniel, SVT, 'Forskaren ser hälsorisker med smaksatt vitt snus – vill se hårdare reglering', 2024-02-06, <<https://www.svt.se/nyheter/lokal/halland/forskaren-ser-halsorisker-med-smaksatt-vitt-snus-vill-se-hardare-reglering>> (besökt 2024-04-16).

Svensson, Mattias, SVD, 'EU ska strunta i snuset', 2024-01-05, <<https://www.svd.se/a/BW8Gpv/mattias-svensson-eu-ska-strunta-i-snuset>> (besökt 2024-04-06).

Swedish Match, 'nikotinpåsar' <<https://www.swedishmatch.se/kop-nikotin-pasar/>> (besökt 2024-04-16).

Swedish Match AB, remissyttrande över utredningen Hårdare regler för nya nikotinprodukter (SOU 2021:22), Dnr S2021/02982, tillgänglig på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/04/remiss-sou-202122--hardare-regler-for-nya-nikotinprodukter/>> (besökt 2024-04-22).

SWENICO, 'Vad är tobaksfritt snus? Allt du bör veta', 2022-08-07, <<https://www.swenico.se/vad-ar-tobaksfritt-snus/>> (besökt 2024-04-17).

Weimers, Charlie & Nissinen, Johan, Aftonbladet, 'Löjligt, S – när har ni försvarat vita snuset?', 2024-02-14, <<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/JQkoJ6/sd-lojligt-s-nar-har-ni-forsvarat-vita-snuset>> (besökt 2024-04-06).

Wiberg, Bengt, Sydöstran, 'Debatt: Rädda nikotinpåsar från EU:s förbudssiver', 2024-02-12, <<https://www.sydostran.se/insandare/debatt-radda-nikotin-pasar-fran-eu-s-forbudssiver/>> (besökt 2024-04-16).

Litteratur

Adermark, Louise & Andersson, Johanna, 'Tobaksfria nikotinprodukter En kunskapssammanställning om elektroniska cigaretter och nikotinsnus', *Länsstyrelsen Västra Götalands län*, 2023 nr 2023:64.

Andersson, Håkan, 'Postmoderna och diskursteoretiska verktyg inom rätten' i: Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red), *Juridisk metodlära*, andra upplagan, Studentlitteratur AB, Lund, 2018, s. 349–375.

Duren, Michelle & Atella, Lara & Welding, Kevin & David Kennedy, Ryan, 'Nicotine pouches: a summary of regulatory approaches across 67 countries', *BMJ*, 2024, 2024;33:e32-e40.

Folkhälsomyndigheten (2023), *Kunskap om tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar*, artikelnummer 23132, tillgänglig på <<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/6ab2ab5dabe64ccab994e8b472331c6d/kunskap-tobaks-nikotinprodukters-skadeverkningar.pdf>> (besökt 2024-04-05).

Kleineman, Jan, 'Rättsdogmatisk metod' i: Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red), *Juridisk metodlära*, andra upplagan, Studentlitteratur AB, Lund, 2018, s. 21–46.

Ramstedt, Mats, 'Den totala konsumtionen av cigaretter och snus i Sverige 2003–2022', *Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)*, 2023, rapport 224.

'Relative health risks of tobacco and nicotine products A shadow report from Sweden's Snus Commission', *Snuskommissionen*, 2022, rapport 6.

'WHO study group on tobacco product regulation Report on the scientific basis of tobacco product regulation: ninth report of a WHO study group', *WHO Technical Report Series*, 2023 nr 1047.

Winter Jørgensen, Marianne & Philips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, upplaga 1:20, Studentlitteratur AB, Lund, 2000.

Zetterqvist, Martina, 'Tobak och nikotin' i: Thor, Siri (red), 'CAN:s nationella skolundersökning 2023 Ungas erfarenheter av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel', *Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)*, 2023, Rapport 223, s. 17–22.